

Observatoriul este de două ori în
septimana, Mercuria și Sâmbăta.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a în
lăintrulu monarhie pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
assemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 37.

— Sibiu, Mercuri 7/19 Maiu. —

1880.

Ide'a de statu a Austriei.

De Dr. Francisc Palacky.

(Urmare.)

In urm'a celorlalte premisse până aci, nu este
nicidecum de prisos a pune intrebarea: deca na-
tionalitatea in sensulu espusu, in câtu adeca esista
o deosebire intre natiune și statu, possede o ade-
verata realitate, s'eu că ea este numai o notiune
s'eu, o abstractiune gola? Si deca, precum nu
me indoiescu, nu va nega niminea realitatea ei,
se mai nasce apoi si intrebarea: deca fiacare na-
tiune, in totalitatea sa, este o persóna morala și
juridica, s'eu nu? CREDU că intre eruditi despre
acesta nu p'ote avea locu nici o controversa. Na-
tiuni că de exemplu boemii, polonii, magiarii, ger-
manii etc. sunt realitati esistente, sunt unu întregu
particularu și viu și din acestea fiacare isi are
consciintia sa de sine, vointia și interesele sale
și prin urmare si datorintiele sale; scurtu disu,
ele sunt in realitate persóna morale și juridice.
Preste acesta, niminea nu va potea nega, că d. e.
germanii cari traiescu în Austri'a, Prussi'a, Russi'a
și Franci'a isi au interesele lor comune nationale,
cu privire la care ele potu trai într'o întielegere
perfecta și amicabile, de si guvernele lor și prin
urmare numitele state, potu purta resboie reciproce
și se potu infuria până la sange unulu contra
celuilaltu.

Că doctrin'a dreptului internationalu in sen-
sulu de mai susu alu deosebitelor semintii nu s'au
cultivat până acuma, trebue a se adserie acelei
împregiurari, că acei barbati de sciintia, cari au
scrisu despre acestu dreptu și adeca, englesi, fran-
cesi, holandesii, italieni și germani au traitu în tiri
de acelea, in cari notiunile „natiunei“ și a „sta-
tului“ mai multu s'eu mai puțin coincide, că spi-
ritulu de initiativa in Austri'a înainte de a. 1848
s'au manifestatu numai in filologi'a slavica și in
asia numitele sciintie exacte, in fine, că principiulu
nationalitatiloru in sensulu nostru, s'au aratatu de
abea in dilele nostre că factoru puternicu, dupa
ce au fostu desteptatu mai antaiu in lupt'a gintelor
contra lui Napoleon I pentru că apoi la a. 1848 se isi
ocupe loculu cu o fortia elementara, pe scen'a eve-

nimentelor istorice ale lumii. Pe câtu imi este
mie cunoscutu, congressulu slaviloru din acelasu
anu, au fostu prima întrunire de barbati cultivati,
cari au discutat ex professo despre acelu prin-
cipiu și in specialu despre principiulu egalei in-
dreptatiri a tuturoru nationalitatiloru, declarandu
totuodata, că actualulu statu austriacu este chie-
matu a i oferi spatiu liberu de a se desvoluta, ba chiaru
a servi că modelu in privintia acesta.

In acelasu anu se si incepura a se exprima
in modu destulu de pronuntiatu in tierile austriace,
discussiunile asupra acelu principiulu și ministrulu
Bach d. e. au fostu unulu din cei d'antai, cari in
Reichstagulu din Vien'a au pronuntiatu cuvinte
frumose despre acea indreptatire, de si nu prea
eră dispusu, a pune in praca postulatele ei. Cu
tote acestea, principiulu acesta, conformu astepta-
tariloru și pareriloru nostre, au fostu primitu in
program'a ministeriala de pe atuncea, din care
inse dupa aceea incetulu cu incetulu, inpreuna cu
alte principii liberale au disparutu, dupa ce aflara
cu cale a domni erasi mai multu s'eu mai puțin
in modu absolutisticu.

In decursulu asia numitei perioade alui Bach,
principiulu egalei indreptatiri nationale, ce este
dreptu, n'au fostu nici-o data negatu in modu apo-
dicticu din partea locuriloru mai inalte, dar' pe
de alta parte unu altu principiu cu totul incom-
patibilu și opusu celuilaltu castiga atâtu in teorie
câtu și in praca o autoritate totu mai decisiva, si
acesta au fostu: doctrin'a despre latirea culturai
germane spre ostu. Deca acesta doctrina s'ar fi
propagatu in modu onestu, deca propagatorii ei
aru fi samenatu cu apostolii, cari dupa ce au
fostu luminati prin spiritulu sfantu, pentru de a
proclama evangeliulu diferitelor popora in limb'a
loru materna, apoi in contra acestei tendintie a
loru nu s'ar fi potutu obiecta multe, ci din contra,
pote că ea ar fi fostu primita cu recunoscintia.
Dar' copii chiaru observasera la momentu, că nu
eră decâtu numai unu eufemismu prin care avea
se se mascedie aspiratiunea de a ridică nationali-
tatea germana la acea trepta, de pe care ea ar fi
potutu, nu numai a domni asupra celorlalte natio-
nalitati, dara incetulu cu incetulu a le submina

esistentia, pentru că apoi in fine se le nimic'ea
cu totul. Pentru ajungerea acestui scopu intr'ega
cultura, cu alte cuvinte disu, intr'ega cultura spiri-
tuala și prin urmare intr'ega viatia spirituala avea
se fia dependinta in modu exclusivu singuru si
numai de limb'a germana, ceea ce ar fi avutu mai
curendu s'eu mai tardiu de consecintia: mörtea
celorlalte nationalitati. Până candu poporale nu
ajunsesera inca la cunoscintia de sine si n'aveau
o viatia nationala bine desvoluta, până candu ele
nu considerau individualitatea lor nationala că
unu bunu pretiosu și demnu de a fi doritu, si
până candu ele nu erau dispuse a si-o apară si
conservă, o astfelu de tendintia nu se potea con-
sideră că unu nedreptu s'eu asuprire. In dilele
nostre inse, candu tote natiunile, chiaru
cele mai neglese și mai apathice, se
destepta indata ce vinu in atingere cu
fermecatoarea cultura moderna, maltra-
tarea și uciderea unei nationalitati nu
este mai puțin o crima strigătoare la
ceriu, că si torturarea și asasinarea
a oricarei alte fapturi rationabile alui
D-dieu.

(Va urmă.)

Proclamarea de independentia a Albaniei.

Despre acestu importantu evenimentu petrecutu
in Scutari, diariulu „N. W. Tageblatt“ primesce
din p'en'a unui inaltu dignitariu bisericescu catholicu,
urmatoriulu raportu prea interessantu:

„Marea curte cu arcadele sale, purtate de
colone in celu mai pronuntiatu stilu italianu alu
palatelor, are o marime de aproape o mie metri
patrati. Subt balconu erau asediate la vreo doue-
zeci scaune pentru ospetii invitati si aceste locuri
de onore erau aparate in contra radielor s'orului
prin unu adumbritoriu baldachinu in form'a semi-
lunei. Acolo isi luara loculu: otcogenariulu metro-
politu catholicu Pooten si cei doi ausiliari ai sei
Don Capuccio și Don Sciantoja și marele mufti
dela Scodra, Hafiz efendi. Unu june barbatu de o
frumsetie rara, inbracatu in bogatu brodatulu
costumu auritu alu muntelor, siedea intre ambii
dulu: onestu ori neonestu, fia acela cum va fi, numai
miserii de ei se fia fericiti. Dar pe l'anga tote aspira-
tiunile, in secolulu nostru celu cultu și civilisatu, in se-
colulu alu XIX-lea, căta miseria, căta goletate, căta ne-
indestulare se pote află pe tote partile și la tote popo-
rale! Unii si altii dintre cei mai eruditi și cu simtie-
minte mai nobile ne spunu cauzele atatoru rele, ne
spunu ce ar fi de facutu pentru ajutorarea celorl
lipiti, ne spunu cum s'ar potea vindecă reulu inradaci-
natu, inse acesti puținii întiepti binevoitori in mijloculu
idiotiloru reutaciosi, că si cum le-aru fi legate m'ani, nu
potu face nimicu in favorea binelui comunu.

„Repririle si contemplatiunile foilor publice —
dicea mai daunadi unu diariu politicu romanu din Tran-
silvani'a — in partea lor cea mai preponderanta sunt
f'orte puțin satisfactore, ci sunt de unu coloritu sombru
și gravu, care este reflesulu adencu inradecinalulu pes-
simismu, de care suferu intr'ega societate europ'ena. Eu-
rop'a intr'ega se afla într'o agitatie surda, nedefinita,
acarei simptome samena f'orte multu, cu acelea a unor
friguri nervose intermitente, ce ne probedia, că orga-
nismulu socialu se afla într'o stare anormala. Parerile
diplomatiloru si ale diferitelor guverne diferu f'orte multu,
in aceea ce privesce alegerea mijlocelor si aplicarea
metodelor, care aru fi in stare a restabili adencu sdrun-
cinatulu eculibru alu situatiunei politice si economice
a deosebitelor state europene. Pacea generale... este
nesigura, de o constitutie f'orte delicata și sensibile,
asia, că celu mai neînsemnatu incidentu i pote pune
esistentia si durat'a ei in cestiune.“

Etă unde amu ajunsu si cum stam noi astadi in
Europ'a cea civilisata si inaintata in cultura! In tote
privintiele stam reu si mai reu, numai chiaru deplinu
bine si asia dupa cum amu trebui se stam, conformu
inaltei nostre culture, nu stam.

Ar cugetă omulu, că cultura cea inalta a euro-
penilor ar trebui se mijlocesca bunastarea poporiloru,
pe cându chiaru contrariulu se realisedia. Dar ce se
facemu, cându cultura nostra e unilateralu și nu se es-
tinde la tote facultatile si insusirile omenesci, altcum

Foisiór'a „Observatoriului“.

Cultur'a adeverata este sorgintea principala din care
învorese fericirea poporiloru.

(Disertatiune.*)

Deca aruncamu o privire preste trecutul omeni-
mei din timpurile cele mai vechi până in dilele nostre,
ne potemu convinge prea usioru, că intre omu și natura,
ba chiaru intre omu și omu au decursu si decurge inca
o lupta eterna, lupt'a pentru esistintia, care lupta a tre-
buitu se fia, se duredie in presinte și se duredie si in
venitoriu; pentrucă lupt'a e criteriulu vietiei. Până candu
va esista vietia va esista și lupta, ér' de unde a ince-
tatu vietia, acolo pote fi miscare produsa de o cauza
externa, dar lupta in întielesulu celu mai strinsu alu
cuventului, nu. Apoi că omulu, fiintia cea mai nobile,
corón'a creatiunei se lupta pentru esistintia, nu este
de miratu, acesta o potemu observă chiaru si la cele
mai slabe fiintie ale naturei, că ele inca se lupta cu
elementele contrarie din tote puterile lor. Si ore pen-
tru-ce se nu se lupte, cându nimicu nu e mai dulce pe
fati'a pamentului de câtu vietia, cându d'ora nice unu
doru nu este mai f'erbinte de câtu dorulu nemoriei?!

Inse deca privim lucrulu mai deap'rope, potemu
vedé, că de si in lupt'a esistintiei la poporale diverse
din lume s'au intentionatu diverse scopuri, totusi se
unescu in principiu si rezultatulu finale tote aceste sco-
puri. Scopulu ultim, cătra care si-au indreptatu popo-
rale tendintiele lor si in care se contopescu tote cele-
lalte scopuri, a fostu, este si va fi până candu va esista
omu pe fati'a pamentului: fericirea. Fericirea si era
fericirea au fostu devis'a finala a tuturoru poporiloru
din lume din tote timpurile. Câte anime au mai saltatu
de bucuria cându li-se pareu, că se vedu aproape de

acesta t'inta atâtu de dorita! Dar ah! ce insielaciune
vana si amara! Pe cum alchimistulu, carele in partea
cea mai mare a vietiei sale dupa nisuinte laborioase,
dupa experimente grele de mai multi ani, între cari si-a
consumatu tota averea sa, multe frumose si necesare
a inventatu, inse numai chiaru aceea nu, la ce a t'initu
si ce a doritu: asia o a patitu si omulu, carele in lupt'a
eterna pentru fericire, in decursulu atatoru secolu, dupa
atatea versari de sange, multe institutiuni bune a in-
trodusu, — si dupa tote aceste, de si cu parere de
reu, dar totusi până acuma i este destulu a se convinge,
că pe pamentu binele este amestecat cu amaru: sunt
bona mixta malis, pe cându deplina fericire in gra-
dulu celu supremu, fericire absoluta nu se pote află.

F'orte frumosu o descrie acesta celebrulu nostru
poetu Andreiu Muresianu, carele in una dintre poesiile
sale dice, că unu omu órecare ámblandu dupa fericire,
dupa ce a strabatutu tote locurile, incep'endu dela celu
mai avutu imperatu până la celu mai miseru cersitoriu,
in urma a datu de unu fortu stricatu, apoi:

„Mergu mai aproape, vede că-su ruine
D'unu castelu maiestru, din timpulu trecut.
Ce desiertaciune, cugeta in sine!
Câte m'ani de lucru pent' unu lucru parutu!
Cându eră se ésa din acea cladire
Vede scrisu cu aur p'unu vechiu monumentu:
„Aici locuesce dulce fericire
Pentru orice sufletu viu de pe pamentu!“

Cându se plăca inse se cunoșca bine
Loculu fericirii si alu ei palatu,
Vede sarcophage, totu cu ósa pline; —
Cade si se 'nchina, că-ci s'a luminatu!“

De câte ori audimu astadi din tote
partile, dela toti, cu atata focu, cu atata entusiasmu
intonandu acestu sublimu cuventu: fericire! care exprima
unu idealu necoprinsu si adorat. In dilele nostre toti
ómenii voiescu se ajunga la deplina fericire in totu mo-

*) T'inita într'una din sedintiele ordinare ale so-
cietatii „Petru Maioru“ din B.-Pest'a.

acești dignitari ai bisericeii și făcū mare sensatiune prin armele sale invescute cu stralucite nestimate. Acelu june barbatu eră Bib Prenc Doda principele Miriditiloru, care sosise acolo în presera dela resiedinti'a sa Orosi. Se mai putea vedea mai departe comandantele gendarmeriei și directorele de politie alu vilajetului Hodo bei și tocmai în fundu se putea observă si consulu italianu caval. Zerboni și dragomanulu acestuia signore Pietro Tognetti, cari erau singurii reprezentanti ai corpului consularu. Preste acēsta intrēga adunare oferea unu pitōrescu spectacolu prin variata compositiune a coloriloru. Pre lānga costumulu europēnu alu notabililoru din locu se puteau vedeau lungile și incretitele vestminte, coloratele turbane ale hodjiloru, oficiari turcesci în uniforme pitoresci, preoti catolici în sutane și talare cu fetiele adumbrite de latele loru palari preotiesci. Aci stau musulmani epiroți cu inaltele loru cucime pe capu și cu largele și incretitele loru fustanelle, colo barbati din Prizrend în pieptare de colōre scarlatina și asemenea unei garde de corpu, clanii Miriditiloru incongiurau în siruri închise pe principele loru, cari în suvenirea mōrtei eroului loru nationalu Castriota se inbraca inca și astadi în vestminte de colōre nēgra. Cu totii se voru fi aflatu în acea curte la vreo douē mii de persōne. La 11 ore adunarea eră completa, intrarea au fostu închisa și schipetari înalti cā bradii se postara cu armele încarcate de focu înaintea portiloru.

În cea mai profunda tacere Hodo bei luă cuventulu. Acestu betranu soldatu este o aparitiune pregnantă. Capulu seu de coloritulu bronsului si fati'a sa coperita de cicatrice, siēde pe nisce umeri lati si greutatea celoru 74 ani ai sei, n'au fostu în stare se incovoiedie figur'a sa de atletu. Hodo bei vorbesce în limb'a albanedia cam acestea:

„Onorati frati ai Baschini schipetariloru! Ministrii adunati în Berlin au lucratu sēu din adeverata ori prefacuta nesciintia a tieriei si a locuitoriloru, candu ei ne au precupetit pe noi, rass'a cea mai nobila si mai nefalsificata unui poporu muntēnu selbaticu si lipsitu de ori-ce cultura, care pāna acuma au traitu din eleimosin'a pe care o au cersitu dela principii europeni. Noi, descendētii directi ai regelui arnautiloru Iskender (Alesandru celu mare) parasiți de lumea intrēga, incurgiurati de o haita de lupi doritori de prada, vomu sci a ne apară si vomu fi demni de mormintele parintiloru nostrii. Noi amu luptatu în contra celoru mai dorerōse palpatatiuni ale ānimei nōstre, candu au predatu inamicului pe fratii nostrii din Podgoriti'a si Sputiu; nu vomu intreprinde nici unu pasu pentru de a schimbă ceea ce esista dejă de dreptu; dara acēsta va fi si ultima concessiune pe care vomu fi dispusi a o face. Maine amicii nostrii de sange, Hotti, Castrati si Kelmeni au a fi predati la grati'a si disgrati'a inamicului. Voiti voi, cā acēsta se se întemple?“

Unu inmiitu Jo (nu) resuna prin spatiōsa curte si vorbitorulu continua:

„Ei bine, nici eu nu voiescu acēsta; eu Hodo bei amu servitu cu fidelitate în decursu de 50 ani la cinci sultani, dar de candu cunoscū vointi'a marelui domnu actualu, me despartiescu de elu si nu mai cunoscū nici pe Padisiahulu nici Stambululu.“

Aceste cuvinte exprimate, betranulu vorbitoriu

nu pōte fi, de cātu asia precum vedemu cā este, nici mai reu. Cultur'a trebuie se inbratisiedie omulu întregu, se nu fia indreptata numai spre agerimea mintiei, ci totuodata si spre innobilitarea ānimei. Aici este reulu, aici este ran'a, care astēpta vindecare. Nu este destula sciint'i'a sēca, lānga acēsta mai trebuie moralitate si religiositate. Dela inpreunarea acestoru trei în unu întregu armonicu, depinde fericirea popōraloru si a omenimei întregi; pentrucā dēca va fi cineva eruditulu si specialistulu celu mai mare din lume, de aci nu urmēdia totu-dēuna, cā acela se fia totu una-data si omulu celu mai onestu, mai cu caracteru si mai bunu. Si de se pōte undeva, credu, cā aici potemu aplică dis'a poporului rom. de si pōte are o forma cam drastica: „La unu sacu de invetiatura trebuie si o straitia de minte,“ va se dica la o amesurata cantitate de sciintia trebuie si o amesurata cantitate de inteptiune, moralitate si religiositate corespundietōre.

Atatea secte politice, cāte se areta astadi în tierile si statele Europei, dōra nici cāndu nu s'au ivitu mai multe dintr'odata: republicanismu, democratismu, liberalismu, socialismu, comunismu, nihilismu, neutralismu, indiferentismu si altele mai multe pe cari nu voiescu a le amintī. Apoi turmele ignorante conduse de interese personale, mai din tōte sectele, care de care striga cu gura mai mare, cā singuru numai principiele loru sunt bune, numai acelea potu conduce popōrale pe calea fericiei. Cari au dreptu si cari nu, se va vedea mai tardiu, venitorulu ni-o va arată. Este inse constatat, cā de orece diferescu în idee, cu totii nu potu se aiba dreptu; pentrucā adeverulu e numai unulu, carele nu se pōte schimbă, celelalte tōte sunt fictiuni, ilusiuni vane, cari nu se voru potē realisă nici odata, cetati si

isi rupse tressele (galōnele) de pe uniforma si arunca la pamentu numeroșele sale decoratiuni. O suta cincidēci oficiari turcesci, cari erau presenti, urmara esemplulu datu de colonelulu lor, rupandusi insemnele gradelor si decoratiunile lor de pe uniforma, calcandule în picioru.

Dupa acēsta Hodo bei continuă: „Dupa ce ne amu despartitu de padisiahulu si de acei efendii din Stambul, se ne aratamū tieriei în figur'a nōstra cea adeverata. Bairactaru alu tribului Hotti, implinesteti datorinti'a!“

O marētia figura de resboinicu, acarui fatia este inegrita de timpuri grele, apare în acelasu momentu pe balconu. O lovitura de jataganu data prajinei ce pōrta stindardulu semi-lunei se aude, si asemenea unei gigantice paseri rapitōre lovita de mōrte. stindardulu sultanulu cade incetu si greoiu în prafu la pamentu. Si acum betranulu stegariu alu Hottiloru desfasiura cu puternicele sale bratie noulu stindardu alu natiunei, care pōrta pe leulu rosu, sarindu pe unu campu rosu. Acēsta fapta simbolica este salutata cu unu freneticu „Se a g a l l i e m n e e n e r e“ si dupa aceea Hodo bei face o pregnantă espunere a situatiunei si enumera sortii pe care 'i va avea partid'a sa în lupt'a ce are se incēpa preste puçinu. „Arme avemu în abundantia si avemu si bratie destule care se le pōrte. Cu munitiune suntemu provediuti pe ani înainte, numai banii ne lipsescu, pentru cā albanesulu este fōrte bravu, dara totu si atātu de seracu.“

La momentu seniorulu comerciantiloru se ridica si declara, cā unu consortiu de banchieri din locu formatu din d-nii Pema, Bianchi, Humma, Pacuzza, Nicoldjaba si altii sunt gata a depune pe fiacare di în man'a supremului comandante sum'a de 500 napoleondori, pentru coperirea necesitatiloru acelora luptatori, cari se voru duce pe campulu de lupta.

Mai aveau acuma se face alegerea comandantului supremu. Dar' atunci Filipu Seismidu Doda, unu frate alu barbatului de statu italianu, făcū propunerea, cā pentru de a evitā ori ce neintielegeri confessionale se se alēga doui comandanti si adeca, unulu pentru luptatorii crestini, ēra celu de alu douilea pentru cei musulmani. Acēsta propunere s'au primitu, si aprōpe cu unanimitate de voturi s'au alesu principele Prenc pentru luptatorii crestini, ēra colonelulu Hodo pentru cei musulmani.

Petitiunea

juristiloru romani din Transilvani'a prezentata Camerei deputatiloru în siedinti'a dela 20 Aprile st. n. a. c. în cestiunea referintiloru urbariali.

(Urmare si fine.)

În cātu pentru lips'a de remanētii, acēsta pentru cei ce cunoscū cauzele urbariale nu este unu astfeliu de argumentu, care ar pledă în detrimentulu fostiloru proprietari din Transilvani'a, ci tocma în favōrea lor, pentrucā nefiindu introdusu în Transilvani'a Urbariulu, intrēga proprietate ce s'a aflatu în 1 Ianuariu 1848 în mānile iobagiloru, — prin urmare si aceea care în Ungari'a constitue remanētiile, s'a consideratu de urbariala si statulu a despagubitu pe fostii proprietari pentru dens'a, ēr' ei primescu dejă de multa vreme

forteretie edificate pe nessipu; pe cāndu adeverulu, adeveru va remanea nestramutatu în secolii secoliloru, pāna candu va esistā universulu si celu ce l'a creatu.

Acum dupa cele premisse se nu cugete cineva, cā dōra voiescu a afirmă, cā pe pamentu nu esista fericire, nu, ci din contra, esista fericire, numai cātu cā fericirea pamentēscă, pe cum tōte celelalte, cari potu formā posesiunea omului, nu sunt absolute, ci marginite cā si insusi omulu: asia si fericirea nōstra nu e absoluta, ci relativa, de mai multe graduri, care depindu dela mai multe inpregiurari. Apoi ce ar fi viēti'a omului dēca n'ar esistā fericire, cā omulu se guste cāte odata si din acēsta între luptele si greutatile vietiei? Atunci viēti'a nu ar fi altceva de cātu o lunga suferintia, unu firu de amaratiune si turmente neinterupte. Se nu cugete cineva, cā dōra de orece atingu pōte mai multu partea cea rea, sunt pessimistulu evului, privescu numai partea cea rea si cea buna nu o vedu, ci din contra, vedu ceea ce este bunu, sciū pretiui partea cea buna; inse simtiescu si reulu demnu de dispretiu, vedu ran'a care este de vindecatu, si ar fi de doritu, cā astadi în secolulu luminei dupa suferintiele si amaratiunile secoliloru trecuti se ne desteptamū si noi romanii pe stravechiulu nostru pamentu într'o diminētia mai senina si mai frumōsa.

Si cā dupa tōte aceste predise, se potemu demonstrā adeverulu asertiunei din cestiune, e necessariu se privimu lucrulu si mai deapropē si se'lu luamū dupa cursulu seu firescu.

(Va urmă.)

interese dela statu dupa capitalulu de despagubire; pe candu din contra fostii proprietari din Ungari'a au primitu despagubire numai pentru sesiunile introduse în urbariu si pentru cele prefacute în sesiuni pāna la 1848, ēr' pentru rescumperarea remanēntiloru, cari pe locuri muntōse cā si cele din Ardealu, facu partea cea mai mare a proprietatii — s'au avisatu la fostii iobagi si anume dupa articolulu LIII: 1871 astfeliu: cā interese dela capitalulu de rescumperare le competu numai dela dio'a, în care va fi terminata definitiv regularea proprietatii.

Dar acești articoli mai lasa si multe alte cestiuni neresolvite, cā-ci pe cāndu de o parte statorescu modalitatea cum au se se supōrte spessele, nu dispunu de alta parte, cā ore la aplicarea ingineriloru au si proprietarii cei mici vr'o ingerintia sēu ba? Dreptatea si ecuitabilitatea inse pretindu, cā la aplicarea ingineriloru se participe nu numai fostii proprietari, ci si fostii iobagi, cu atātu mai virtosu, cā dilele de lucru ce le prestēdia ei, si pretiulu carausiiloru lor face celu puçinu jumetate din spessele ce le prestēdia fostii proprietari în bani.

Si fiinducā proprietarii cei mici, chiaru si pentru natur'a lucrului arata o neincredere fatia cu resolvirea cestiuniloru agrarie, temerile lor s'ar micșorā fōrte tare, daca ar concurge si ei la alegerea acelui organu, care e chematu a indeplini cele mai însemnate lucrari si daca ingineriulu insusi ar sci, cā aplicarea sa depinde dela amendouē partidele; pentrucā scimu din trista esperientia, cā inginerii — onōre esceptiuniloru — din slabiciune omenēscă sunt aplecati a favorisă în lucrările lor mai tare pe aceia, cari i aplica; si apoi în proportiune cu marimea proprietatii, pentru proprietarii cei mari o diferentia de cāteva jugere pōte nasce celu multu o micșorare neînsemnata a valōrei, pre candu pentru proprietarii cei mici, a caroru posesiune intrēga abia face 4—5 celu multu 10 jugere, în multe casuri acēsta e o cestiune de viatia.

În fine trebuie se amintimu la acēsta întrebare si resensulu, ce l-ar provocā efectuarea acestei dispositiuni din proiectu acum, candu în cele mai multe comune regularea si comassarea s'a facutu dupa legile de mai înainte, cari obligau pe fostii proprietari se supōrte spessele; si aceea, cā dispositiunea §. 12, prin care împrumuturiloru ce se voru face pentru platirea spesseloru, se da unu dreptu de prioritate pemnorala fatia cu ori ce alte pretensiuni, ce sunt intabulate dejă pe proprietatea supusa regularei, ataca soliditatea institutiunei de carte funduara si prin acēsta si creditulu publicu, care pāna acum se consideră cā asigurat.

Dupa aceste observatiuni modeste nu potemu lasă neamintita nici acea parte din motivare, care se referesce în genere la stagnarea si la somptuositatea afaceriloru de regulare a proprietatii.

Nici intardiarea, nici somptuositatea procedurii nu trebuie cautata exclusiv în motivele ce sunt desfasiurate acolo.

În deosebi în ce privesce procedur'a processuala, este gresita si basata pe informatiuni neesacte acea afirmatiune, cā în Transilvani'a în casuri mai grele processulu ar fi decursu sub conducerea unui jude esmisu, pentrucā în Ardealu aceste processe s'au pertractatu în meritul lor dupa procedur'a scripturistica, care nu numai cā da partideloru o garantie, cā aceste întrebări fōrte ponderōse — si potemu dice — de viatia se voru discută din temei, dar considerandu cā permite numai douē scripte processuale si la fia-care numai o amanare de cāte 30 zile, e si mai scurta decātu cercetarea din oficiu, ba e si mai eftina, pentrucā spessele advocatului sunt mai mici decātu spessele comisiuniloru celoru multe la fati'a locului; ēra aceea o sciū cu totii cei ce cunoscū din pracsă processele de regulare, cā este lucru imposibilu, cā si celu mai neînsemnatu processu se se pōta ajustă pe deplinu cu o singura esmissiune în fati'a locului.

Si apoi judecatorii si advocatii nostrii sunt totu atātu de cualificati si de practici cā si cei din Ungari'a.

Dar dupa esperientiele nōstre stagnarea afaceriloru urbariali ar trebui cantata mai multu într'aceea, cā la tribunalele nōstre cauzele de regulare urbariala, segregare si comassare sunt inpartite de regula cāte unu referentu si numai la puçine judecatorii la doui referenti, ēr' acestia considerandu, cā în asemenea cauze comisiunile inevitabile numai primavēr'a, vēr'a si tōmn'a potu esi în fati'a locului si considerandu mai departe, cā sunt ingramaditi si cu alte cauze, abia sunt capabili a resolvī cāte 2—3 cauze pe anu, ēr' numarul processelor incepute e fōrte mare.

Si ar trebui cautata de alta parte si in inpregiurarea, ce o constatam cu dorere, ca fostii proprietari din Transilvania, onore puçinelor esceptiuni, nu se potu lauda, la resolvirea acestor cause, cu acea generositate ce s'a potutu esperia la partea cea mai mare a fostilor proprietari din Ungaria; acesta inpregiurare facendu imposibila o in-paciure amicabile, da ansa si in cele mai neînsemnate intrebari la lupte processuale inversiunate; si deca deseale plansori asupra spesselor au vre-o basa, apoi si isvorul acelora trebuie cautatu numai in inpregiurarea din urma.

Aceste sunt onorata Camera! argumentele ce amu aflatu cu cale a le aduce contra proiectului de lege in cestiune, si speramu ca, dupa catu ne-a permisu timpul celu scurtu ce ne-a statutu la dispozițiune si urgentia reclamarei, ne-a successu a dovedi ori si carui omu nepreocupatu, ca reformele ce se intentionedia a se efectui, nu numai ca ignoradia cu totulu partea juridica a cestiunei, ci desconsidera forte si interesele nationale-economice, pentruca acele reforme punenduse in lucrare pe de o parte nu voru satisfac nici pe aceia, in acaroru interessu se introduc — pe fostii proprietari, cari si cu proprietatea si cu numerulu se afla in minoritate, — de alta parte voru provoca nemulțiamirea si neliniscirea cea mai mare la mass'a cetatienilor statului.

Dreptu aceea avendu deplina incredere in acei barbati, cari, ridicati preste interesele reu pricepute a classelor, au sânta dorintia a ținea in vedere numai binele patriei, si a'si indrepta toti pasii numai spre consolidarea ei, spre castigarea linisicei si multiamirei cetatienilor ei, venimu a Ve rogă respectuosu, ca se binevoiti a nu admite proiectulu de lege din cestiune la ordinea dilei, eventualu alu modifică in intielesulu observatiunilor nostre.

Din conferinti'a juristilor romani din Transilvania tinuta in Sibiu in 21 April 1880.

(Dupa „Telegr. rom.“)

Processu verbale

luatu in conferinti'a inteligentiei din dieces'a Gherlei tinuta in caus'a reactivarei sinodalitatiei din dieces'a Gherlei in 4 Maiu st. n. in Siomcut'a mare, fiindu de facia urmatorii p. st. Dni: Georgiu Popu dep. diet. din Selagiu, Gavrilu Manu adv. in Deesiu, Andreiu Medanu pos. in Siomcut'a mare, Florianu Cocianu adv. in Ceulu Silvaniei, Josifu Popu adv. in Siomcut'a mare, Demetriu Suciadv. in Ceulu Silvaniei, Andreiu Cosma pretore in Tasnadu, Nicolau Nilvanu adv. in Siomcut'a mare, Vasiliu Indrea adv. in Siomcut'a mare, Vasiliu Hoszu jude reg. in Deesiu, Vasiliu Dragosiu adv. in Siomcut'a mare, Eugenu Moga jude reg. in Siomcut'a mare, Mihaiu Popu pos. in Basesci, Dr. A. P. Alessi professoru in Nasseudu, Dr. Josifu Popu cand. de adv. in Siomcut'a mare, Teodoru Blaga invet. prim. in Siomcut'a mare, Petru Tofanu invet. in Nasseudu, Victoru Marcu cand. de adv. in Siomcut'a mare, Elia Popu invet. in Siomcut'a mare, Vasiliu Buda pos. in Siomcut'a mare, Gavilu Buda pos. in Siomcut'a mare, Georgiu Micu jude com. in Siomcut'a mare, Olliveru Illés vice not. comit. in Carei, Jeremia Ratiu not. com. in Siomcut'a mare, si Beniaminu Budu pos. in Siomcut'a mare.

Presiedinte: Andreiu Medanu.
Secretarii: Dr. A. P. Alessi si Victoru Marcu.

Sumariulu siedintiei este urmatoriulu:

I. Dlu deputatu dietale Georgiu Popu salutandu pe domni adunati la acesta conferintia si espunendu pe scurtu scopulu convocarei ei, propune a se alege de presiedinte dlu Andreiu Medanu, era de secretarii dnii: Dr. A. P. Alessi si Victoru Marcu.

ad. I. Conferinti'a primesce propunerea dlui G. Popu cu aclamatiune, proclamandu de presiedinte pe dlu Andreiu Medanu, era de secretarii pe dnii Dr. A. P. Alessi si Victoru Marcu.

II. Dupace biroulu isi ocupa locul, presiedintele multiamindu in terminii cei mai caldurosi pentru onorea, cu care la destinsu, declara conferinti'a de constituita si discussiunea de deschisa. Dlu G. Popu propune: din considerare ca, caus'a in care sa convocatu acesta conferintia este per eminentiam publica se se declare de conferintia cu caracteru publicu.

ad. II. Conferinti'a incuviintiadia acesta propunere cu unanimitate.

III. Dnii G. Manu adv. in Deesiu si G. Popu dep. diet. din Selagiu facu pe scurtu o dare de sama despre pasii, ce i-au facutu D-loru in contielegere cu alti barbati inteligenti atatu din tinuturile loru, catu si din alte tinuturi la gubernulu diecesanu din Gherla despre reactivarea sinodalitatiei, la cari pasi s'au vedutu indemnati de motive ce taie adencu in interesele nostre diecesane de natura bisericesca si scolastica si adutu daune materiale si spirituale poporului nostru gr. cath. Inpartasiescu mai departe, cumca D-loru s'au consultatu in acesta cauza cu mai multi barbati illustri, atatu mireni catu si preoti si atatu din dieces'a nostra, catu si din alte diecese si cumca toti si-au esprimat parerea, ca este tempulu supremu de a se lupta din tote puterile la locurile competente, pentru de a recastiga dreptulu de a ținea sinode micste. Aceste motive iau indemnatu de a convoca acesta conferintia, pentru

ca densa se faca pasii in acesta privintia, cari i va afla mai consulti.

Dr. Alessi propune: ca informatiunile despre pasii facuti prin Dnii G. Manu si Georgiu Popu et consortes in caus'a reactivarei sinodalitatiei nostre se se ia spre scientia si se se declare de efusulu siedintiei de astadi.

Dlu Andreiu Cosma propune: ca conferinti'a se se declare mai inainte de tote, ca afla de necessariu si de oportunu de a se face toti pasii de lipsa pentru reactivarea sinodalitatiei nostre, seu ba? si deca afla, care va fi calea mai corespondietore? apoi din parte-si recomanda: ca conferinti'a se se pronuntie, ca este de lipsa se se faca toti pasii necesari si propune, ca se se adressedie gubernului diecesanu si respective Episcopului din Gherla unu memorandu, in care se se accentuedie tote gravaminele si dorintiele inteligentiei romane din acesta diecesa, manifestate altcum cu mai multe ocaziuni.

ad III. Conferinti'a ia spre scientia informatiunile D-loru G. Manu si Georgiu Popu si declara toti pasii loru facuti in caus'a reactivarei sinodalitatiei de ai ei, asemenea primesce cu unanimitate si propunerea dlui Cosma.

IV. Dlu Georgiu Popu face urmatoarele propuneri:

1. Se se alea o delegatiune catu de numerosa din barbati din tote tienuturile diecesei, care delegatiune se fia insarcinata se elaboredie unu memorandu. Spre scopulu acesta dsa presentedia conferintiei doue proiecte de memorandu, unu alu inteligentiei dela Deesiu si altulu alu inteligentiei dela Selagiu, si se roga a se ceti si primindu se principiile desvoltate in ele: se se transpuna delegatiunei alegende, ca se servesia de substratu la compunerea memorandului din cestiune.

2. Memorandulu elaboratu se se inaintedi episcopului diecesanu in terminulu esoperatu prin delegatiune dela Episcopu, prin o deputatiune catu se pote mai numerosa din barbati cei mai de frunte a toturoru tienuturilor din diecesa.

3. Delegatiunea insarcinata cu elaborarea memorandului va mantiene acestu mandatu, si dupa inaintarea lui va sollicita neinteruptu resolvirea lui si va depune mandatu numai atunci, dupa ce va fi primitu o resolutiune definitiva si acesta depunere o va face in manile acelei deputatiuni ce va inainta memorandulu, care se va coaduna invitata fiindu prin delegatiunea numita spre acestu scopu.

Dlu A. Cosma aderandu la propunerea dlui G. Popu propune, ca din caus'a scurtimei tempului, conferinti'a se primisca ambele memorande presentate, decide, se primisca principiile desvoltate in ele, si se le transpuna delegatiunei alegende. Acesta o face, ca-ci fiacare dintre dnii membri ai acestei conferintie le au cetitu deja.

Dlu Vasiliu Indrea se declara pe langa propunerile dlui G. Popu, inse cu modificarea, ca dupace delegatiunea esmitanda isi va fi elaboratu memorandulu, se se convoca inca o conferintia anume cu scopulu pentru de a lua memorandulu la desbatere si numai dupa trecerea lui prin acesta conferintia se se inaintedi la locurile competente.

ad IV. Conferinti'a dupa o desbatere mai lunga, la care au participatu Dnii A. Medanu, G. Manu, G. Popu si Dr. Alessi redica la valore de conclusu intreaga propunere a dlui Popu, precum si propunerea dlui Andreiu Cosma.

V. Domnulu G. Popu propune a se alege in delegatiunea amintita urmatorii Domni: Gavrilu Manu, Augustinu Munteanu, Vasiliu Hoszu, Alexandru Bohatielu, Georgiu Popu, Vasiliu Popu, Maximu Popu, Dr. Moisilu, Dr. Alessi, Andreiu Medanu, Josifu Popu, Nicolau Nilvanu, Vasiliu Indrea, Alexiu Ferentiu, Josifu Popu din Ilb'a, Dr. J. Mihaly, Danielu Lica si Gavrilu Manu din Bistritia.

ad V. Conferinti'a primesce cu aclamatiune delegatiunea propusa de dlu G. Popu.

VI. Pentru verificarea acestui processu verbale se propune si se primesce biroulu impreuna cu Dnii: Josifu Popu, Vasiliu Indrea si Nicolau Nilvanu.

Ne mai fiindu alte obiecte la ordinea dilei, presiedintele redica siedinti'a, multiamindu membriloru pentru pacienti'a si calmulu aetatu in discussiunea obiectului ce este de inportantia atatu de mare pentru biserica, scola si natiunea nostra si dorindu ca rezultatulu acestei conferintie se fia inbucuratori pentru toti. D. c. m. s.

Andreiu Medanu m. p., presiedinte. Dr. A. P. Alessi m. p., Victoru Marcu m. p. secretari.

Acestu processu verbale s'a cetitu, verificatu si subscrisu prin birou si comisiunea verificatore esmissa in 4 Maiu 1880.

Andreiu Medanu m. p. presiedinte, Dr. A. P. Alessi m. p., Victoru Marcu m. p. secretari.

Comisiunea verificatore: Josifu Popu m. p., Nicolau Nilvanu m. p., Vasiliu Indrea m. p.

Correspondentie particulare ale „Observatoriulu“.

— Din Almajiu 3 Maiu 1880.

Pregatinduse poporulu nostru granitierescu cu desfiintierea grantiei militare — cu cate verdi uscate — pentru intrare in viati'a constitutională, cu cea mai mai nerabdare asteptă scaparea definitiva de subt asia numitulu, inse indatinatulu „Jugu militar“ si cugetă oftariloru — asia de lungu tempu inecate, — a le da o espression mai libera.

Inse curendu peri acesta ametiala, ca-ci spre a ne face primitori de favorurile constitutionali, suntemu declarati inca de necopti pentru acestu sistemu, si espusi la feliurite experimentari.

Tote experimentarile de pana acuma inse s'au

doveditu de nemantutoare, ca-ci suntemu prad'a strainiloru, cari cu desconsiderarea lipselor nostre, spre sustiererea loru in posturile castigate — Dumnedieu scie pre ce cale — tote le intreprindu, si incuviintiadia ori care abusuri, pentru tienerea poporului in freu, spre a se face placuti protectoriloru loru.

Dintre multele casuri, atingu pentru acuma urmatoriulu casu, care va da destula proba despre aceste inpregiurari.

In cerculu nostru Almaju in comitatulu Severinului, se infintiasu unu tribunalu asemenea acelor tribunale incuistore, care dupa cum se istorisesce, in tempi vechi esistau in Spania si pre timpul republicei Venetiane.

Inaintea acestui tribunalu se citau inculpatii nu mai pre bas'a unoru simple suspitiuni ori denuntiari, apoi in timpu de nopte prin intrebuintiarea celor mai crancene torturari, se storceau dela densii marturisiri dupa placulu loru, care apoi inaintea judecatoriului ori se revocau, ori se constatau de neadeverate.

Torturile au fostu asia de grele, de torturatii, pana a se da pe man'a judecatoriei, au trebuitu mai multu timpu se se ținea in cura medicala la subprefectura in Bozovics.

Urmarea au fostu, ca unora dintre torturati le au secatu manile, dovedindu-se unulu si de totu nevinovatu.

Respectivii membri ai acestui infricosiatu tribunalu — de care deja suntemu scapati — adeca patru feciori de securitate publica si superiorulu loru Ilia Csorut, sunt suspendati din postulu loru si se afla in cercetare criminala. Acestia voiindu si inaintea judecatoriei a isi glorifica faptele loru, s'au provediutu pe sub mana din partea comunelor cu atestate de moralitate, spre a scapa de pedepsa.

Mai adaogu si aceea, ca susu numitulu Csorut — decorandu-se pentru meritele sale contra maltratatorulu Dalboceni, — colanulu respectivu din caus'a portarei sale inhumane nu i sau inmanuatu.

Ca lipsele nostre se desconsidera in modu intentionatu da dovada si urmatoriulu casu.

In comun'a Bani'a la scola romana nationala de acolo, facenduse locu de invetiatoriu, din partea inaltulu ministeriu, nu s'au denumitu dupa usulu de pana acuma si dupa conditiunile concursului publicatu si in „Observatoriulu“ sub Nr. 96 unu invetiatoriu cu qualificatiuni de cantaretiu bisericescu, ci Nicolae Barsanu, care nu scie delocu cantă bisericesce.

Neindestulirea incepe a lua si pre aici dimensiuni asia de mari, de omulu e silitu a apuca, unde lu ducu ochii.

Ai nostri graniceri pana acuma nu prea cugetau la parasirea vetreloru parintesci. Nemai potendu inse resistă suferintieloru, au inceputu si ei a emigra. Deci multi parasescu patri'a loru strabuna si trecu parte in Romania, parte in Serbi'a.

Dicu mai multe comune, dara mai cu sema din Rudari'a au trecutu pana acuma la 20 familii in Serbi'a.

Lips'a de cucurudiu pe aicea e asia de mare, de nici imprumutulu de statutu, acordatu poporului dupa comune, cu replatie in rate de 3 ani, nu lu va potea ajutara de ajunsu.

Pe septamana neinteruptu dieci de cara trecu la Oraviti'a dupa cucurudiu, a carui pretiu au esitu forte susu. Meterulu, adeca 20 litre se cumpara de presentu acolo intre 1 fl. 30 cr. si 1 fl. 40 cr.

Si pe terenulu bisericescu s'au ivitu in tempulu de fatia prin unele parti lupte spre stemparea pasiuniloru private, pe alte parti abateri dela regulele de moralitate.

Nu se scie din cari pedece scaunulu protopresbiterulu alu Mehadii, nu se pote inca definitivu inlocui prin altu protopresbiteru in locul d-lui Mihailu Popoviciu, care au resignatu la acestu postu, dara se observedia pre aicea unu feliu de neindestulire, latienduse vestea, ca Mehedintii nu sunt multiamiti cu dispositiunile venerabilelui consistoriu diecesanu din Caransebesiu, denumindu de administratoru alu scaunulu protopopescu in Mehadi'a pe multu meritulu parochu si asessoru consistorialu Velceanu. De catra fruntasii de pe aicea s'au primitu acesta denumire cu o nespusa bucuria, capatandu in fruntea protopopiatulu o persona asia de renumita.

Preotulu din Bozovicsiu George Dimitrievics, cercandu de multe ori marea cu degetulu, in fine s'au afundatu prea adencu, au provocatu unu scandalu publicu din cele mai rusinatore, si e suspendatu din oficiulu seu.

Cu nerabdare se astepta rezultatulu investigarei contra densului.

„Almajanulu.“

Sciri diverse.

— (Apelu.) Din Vien'a primiram apelulu de mai la vale, pe care ne si grabimu alu dá publicitati. Apelulu suna asia:

Tirailoru romani!

Societatea de tiru din Austri'a serbédia in dilele dela 18 până la 25 Iuliu a. c. cu prima dare la tinta a asociatiuniloru de tiru austriene aniversarea fundarii sale in vechia urbe danubiana. Intocma că pe tirailorii toturoru natiuniloru strinse prin legaturi de amicitie, Ve salutamu si pe Voi, vecini ai imperiului nostru, cu tóta cordialitatea si Ve invitamu, a participá la acésta serbare.

Glori'a armelorú Vóstre este splendida si bine meritata; dati-ne ocaziune, se o admiramu in acésta lupta pacifica, ce o mijlocimu tirailoriloru, si noi ne vomu bucurá de victoriile, ce le veti reputá.

Tirailoru romani! Puneti la proba ospitalitatea veciniloru Vostri si Ve veti incredintiá, că Ve vomu primí si salutá cá óspeti si vecini iubiti, cu cea mai viua bucuria.

Pentru comitetulu redactiunei: Johannes Nordmann. — Pentru comitetulu centralu: Dr. Ed. Kopp, presedinte. Conte Hanns Wilczek, primul vice-presedinte. Nicolau Dumba, alu douilea vice-presedinte.

— (Alegere de vicariu la Oradea-mare.) Precum cetimu in „Biserica si scól'a" din Aradu, sinodulu de acolo au alesu de presedinte si vicariu episcopescu pentru Oradea-mare pe parintele protopopu alu Varadiei Josifu Belesiu. La acésta alegere au mai intrunitu parint. protosincelu Josifu Goldisiu 9 voturi, parint. protop. Simeonu Bica 1, parint. protos. Dr. Ilarionu Puscariu 1, parint. archim. Zsivkovits 1 votu si 3 voturi au remasu albe.

— (Hymen.) Ne grabimu a comunicá cu deosebita placere toturoru amiciloru si cunoscutiloru onor. familia a d. advocatu Dr. J. Ratiu din Turd'a, inbucurátorea scire, că in 3/15 Maiu a. c. si-au logoditu pe iubit'a sa fiica Emili'a cu d. Onoriu Tilea ingineriu.

D-dieu se binecuvinte si fericésca acésta aliantia intima a juniloru fidantiati. Se traiésca la multi fericiti ani!

— (Doctoru nou in drepturisi sciintiele de statu.) Adamu cu placere, că d. Demetriu Magdu au fostu promovatu Sambata in 1 Maiu a. c. la universitatea din Buda-Pest'a, de doctoru in drepturi si sciintiele de statu. In disertatiunea sa scripturistica au tratatu despre „Societatile pe actiuni" pe care speramu a o vedea tiparita si in limb'a romana.

Din partene salutamu si felicitamu cu tóta caldur'a pe noulu doctoru si 'i dorimu successu stralucitu in carier'a sa.

— (Petrecerea „Reuniunei sodaliloru romani") ce avu locu in sér'a de 3/15 Maiu au fostu fórte bine cercetata. Dupa productiunea de musica publiculu bine dispusu si animatu si cu deosebire tinerimea si-au petrecutu până la 3 óre diminéti'a.

— (Maialu.) Junimea romana universitaria din Clusiu va arangea la 1 Juniu c. n. a. c. unu Maialu, in „Aren'a" din promenad'a Clusiuului in favorulu fondulu pentru gimnasiulu romanu proiectatu in Siomeut'a-mare (comitatulu Satu-mare). Program'a jocuriloru va fi integrita cu joculu istoricu „Románulu" inpreunatu cu „Batut'a" prezentatu in costumu nationale.

Clusiu, la 1 Maiu n. 1880.

Comitetulu arangiatoriu: Teodoru Mihályi, presedinte; Augustu A. Nicóra, secretariu; Juliu Herbay, cassariu; Alesandru Dragosiu, Vasiliu Dumbrava, Nicolau Hosszu, Gabriele Onisioru, Beniaminu Popu.

O parte din venitul curatu se ofere cá ajutoriu scólei romane din Gilau. — Ofertele binevoitóre se primescu cu multiamita si se voru cuitá pe calea diaristica.

Bilete de intrare se potu capatá in localitatea casinei romane (strad'a carbuniloru interna nrulu 21) la 31 Maiu si 1 Juniu a. m. dela 3—5 óre, ér' in sér'a petrecerei la cassa.

Pretiuulu unui biletu de intrare: pentru 1 persóna 1 fl., pentru familia de 2 membrii 2 fl., éra dela 2 in susu pentru fiacare câte 50 cr. — Inceputulu la 5 óre d. a.

— (Institutulu „Albin'a.") Diariulu din Vien'a „Oesterreichisch-ungarische Sparkassen Zeitung" in numerulu seu din 30 Aprile a. c. facédu recensiuinea bilantiului „Institutulu de creditu si de economii „Albin'a" din Sibiu pentru anulu 1879, incheia cu urmatórele observari magulitóre la adress'a numitului institutu.

„Die Albina ist ein im hohen Grade vertrauenswürdiges, trefflich geleitetes Institut, dass eine bedeutende Zukunft vor sich hat.“ (Albin'a este unu institutu

care merita incredere in mare gradu, este fórte bine condusu si are unu viitoriu insemnatu.)

— (Multiamita publica.) Cu ocaziunea balului Reuniunei invetiatoriloru romani din protopopiatulu gr. or. alu Mediasului, care balu s'a tinutu in 22 spre 23 Februariu a. c. a incursu in favorulu acelei reuniuni dela P. T. domni: Bucuru Lupea si Davidu Grünfeld câte 5 fl., Mauks Gyula 3 fl., Nicolau Todoreanu 1 fl. 20 cr., dela Dionisiu Chendi adm. protppescu, Ioane Chendi, Dimitrie Stocherianu, Ioane Rondoleanu, Dionisiu Chendi jun., Dionisiu Romanu, Ioane Moldovanu, Danu Baltesiu, Ioane Chiselitia, Veniaminu Almasianu, Zacharia Joanoviciu, George Acsente, Ioanu Fodoreanu, Ioane Gheaja, Ioane Bozasianu, Josef Klöss adv., Dumitru Barbu, George Sierbanu, Michael Schmidt (Platz), Michael Schmidt (Steingasse) câte 2 fl.; dela Basiliu Chendi, Vasilie Lazaru, George Marianu, Gligoru Munteanu, Dumitru Bejanu, Dimitrie Ladoi, Geoge Crisanu, Reda Petru, Baum Karoly, Karl Breckner, Franz Rideli, Andr. Siegmund, Friedr. Graeser, Albert de Sachsenheim, Laurentzi sen., Jos. Rideli jun., Gustav Zintz adv., Roberth Bell, Gust. Gött, Sam. From, Josef Draser Gregoriu Micanu, Carol Heinrich, Carol de Heidendorf, Nicolau Todea, Dan. Siegmund, Dr. Klein adv., Engelroth capitanu c. r., George Langa, Adolf Klein, Carol Schneider, Dr. Folberth, Dr. Schwarz, Carol Eitel, Dan. Kartman, N. Müller. Wilhelm Greskovitz cive; Teodoru Moldovanu, Vasilie Troianu, Vasilie Busuiocu, Artimonu Basiu si Nicolau Popescu câte 1 fl. v. a. cu totulu 96 fl. 20 cr. din care subtragénduse spesele balului in suma de 53 fl. 20 cr. a remasu in favorulu Reuniunei unu venitu curatu de 43 fl. v. a.

Susu numitiloru P. T. domni se aduce prin acést'a multiamita publica.

Mediasiu, 10 Maiu n. 1880.

Comitetulu arangiatoriu.

— (Prandiu la Palatu.) Joi, la 1 Maiu curentu, M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a au datu, la Palatul din capitala, in onórea Esc. Sale d-lui comite de Benomar tramisu extraordinariu alu M. S. Regele Spaniei, unu prandiu de gala, la care a fostu invitati: D-nii ministrii Boerescu, Stolojanu, Campinénu si generalu Slaniceanu, d. primu-presedinte alu inaltei Curti de cassatiune, d-nii D. Bratianu, Cretulescu si Cogalniceanu, tramisi extraordinari si ministri plenipotentieri ai Romaniei, D. Plagino, fostu tramisu extraordinariu alu Romaniei la Madridu, d-nii Esarcu si Mitilineu, ministrii resiedinti, d. Al. Sturdza, agentu diplomaticu la Sofi'a, d-nii generalu Cernatu, Leca si Calinescu, d. directoru generalu alu posteloru si telegrafeloru, d-nii prefectii alu politiei capitalei si alu judetiului Ilfov si alte notabilitati.

D. Francisco A. de Arteché, atasiatu alu misiunei extraordinare a M. S. Regelui Spaniei, a luat parte la acestu prandiu.

M. S. R. Domnulu, portandu Colanulu ordinulu Carolu III, a ridicatu unu toastu in sanatatea M. M. L. L. Regelui si Reginei si in prosperitatea regatului Spaniei. (Press'a.)

Scrisurile fonciari ale Institutului de creditu si de economii „Albin'a" in Sibiu.

Institutulu de creditu si de economii „Albin'a," fondatu in anulu 1872, emite pe bas'a inprumuturiloru hipotecari acordate conformu statuteloru sale, séu a pretensiuniloru hipotecari rescumperate, scrisuri fonciari la portatoriu.

Scrisurile fonciari sunt edate in bucati de fl. 1000, h. 500 si fl. 100 in valuta austriaca. Interesele sunt de 6% pe anu. Cuponii de interese se platescu fara provisiune la jumetate de anu, in 1 Aprile si 1 Octombre, la cass'a institutului in Sibiu, la „Banc'a comerciala ungara pestana" in Buda-Pest'a, precum si in alte locuri, care se voru face cunoscute mai tardiu.

Pentru scrisurile fonciari emisse de institutu s'a formatu din capitalulu socialu unu fondu de garantia de doué sute mii fiorini, care servece spre asigurarea totalitatii posesoriloru de scrisuri fonciari. Asupra acestui fondu, eventualu asupra partiloru sale, nu se póte duce nici o executiune. (§. 5 alu articol. de lege XXXVI din anulu 1876.)

Sum'a totala a scrisuriloru fonciari emisse nu póte trece nici candu preste valórea pretensiuniloru hipotecari ale institutului castigate in sensulu statuteloru, precum nici preste valórea indouediecita a fondulu de garantia amintitu.

Coperirea conformu statuteloru a scrisuriloru fonciari se controléda prin comitetulu de supravegiare alesu de adunarea generala in sensulu §. 194 din legea comerciala. (Articolulu 58 si 101 din statute.)

Fiacare scrisu fonciaru se rescumpera in celu multu douedieci ani dela dat'a emisiunei lui.

Scrisurile fonciari emisse in unulu si acelasi anu facu o seria, din care se trage la sorti in totu anulu dupa categorii celu puçinu a 20-a parte.

Tragerea la sorti se face in totu anulu odata, in lun'a lui Septembre.

Scrisurile fonciari trase la sorti se rescumpera in deplina valóre nominala la siese luni dela dio'a tragerii.

Pentru plat'a punctuala a intereseloru si capitalulu scrisuriloru fonciari garantéda asia dара:

1. Tóte hipotecele pe cari institutul a datu inprumuturi hipotecare. Er' in articolulu de lege XXXVI din anulu 1876 acele hipotece sunt destinate exclusivu pentru asigurarea detentoriloru (posesoriloru) de scrisuri fonciari si dreptulu loru acesta este intabulatu espressu pe acele hipotece; dupa statutele sale inse institutul inprumuta numai până la $\frac{1}{3}$ a valórei hipotecei, ceea ce se adevéreste prin controlulu comitetulu de supravegiare pe fiacare scrisu fonciaru. Prin urmare aceste scrisuri fonciari au o sigurantia mai mare de cátu pupilara.

2. Fondulu de fl. 200,000 prescriu prin legea amintita si separatu din capitalulu socialu pentru asigurarea speciala a posesoriloru de scrisuri fonciari.

3. Cealalta avere a institutului, inclusive fondulu de reserva.

Scrisurile fonciari ale institutului de creditu si de economii „Albin'a" se negociéda la burs'a publica in Budapest'a, si cursulu lor e notatu in fói'a de cursuri oficiala.

Scrisurile fonciari, dupa cum se scie, sunt, dintre tóte hartiile de valóre, mai puçinu espuse fluctuatiunei cursului.

Signuranti'a completa a capitalulu, venitu bunu si scutitu de contributiune, rescumperare in deplina valóre nominala la unu terminu ficsatu — sunt principalele avantaje oferite de scrisurile fonciare ale „Albinei." Ele sunt acomodate pentru fructificare de capitale ale particulariloru, ale fundatiuniloru publice, ale pupililoru si pentru cautuni.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a
in 15 Maiu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de aur	105.45	105.45
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientu ung.	—	82.25
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	98.50	98.25
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	86.25	86.50
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	125.25	125.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentulu	94.35	94.—
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	—	93.50
Obligatiuni urbariale temesiane	93.25	93.—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	—	92.25
Obligatiuni urbariale transilvane	92.50	92.25
Obligatiuni urbariale croato-slavone	96.—	—
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecime de vinu	92.50	92.75
Datorie de statu austriaca in chartie	72.35	72.25
Datoria de statu in argintu	73.30	73.25
Rent'a de aur austriaca	88.55	88.60
Sorti de statu dela 1860	130.50	130.50
Actiuni de banca austro-ung.	836.—	836.—
Actiuni de banca de creditu ung.	274.60	275.—
Actiuni de creditu aust.	264.—	263.50
Sorti unguresci cu premii	—	110.50
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.62	5.58
Napoleonuloru	9.46	9.47
100 marce nemtiesci	59.50	58.50

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

2 Maiu st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	1. 106.5% h.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 108.60 „
Obligatiuni dominiale cu 8%	„ 104.— „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 99.— „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 94.— „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 102.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 54.1% „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 100.— „
Prioritati cu 8%	„ 119.80 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869	„ 350.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 260.— „
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act.	„ 90.— „
(200 l.) platitu 100	„ 74.3% „
Rent'a romana din 1875	„ 74.3% „
Diverse:	
Argintu contra aur	4 1/2%
Bilete hipotecarie	3%
Florini val. austriaca	2.14 „
Rubla de chartie	2.60 „

Cura pentru érna.

Wilhelm's
THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 9 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de jos),

a fostu folosita in fórte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probéda prin mii de scrisori de recunoscintia, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra reletoru invecitate si permanente, a raneloru care puróieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secsuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintieloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturi, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, inpotentiei la barbati si pótele albe la femei, morburiloru scrofulóse, inflaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete impartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr. Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

Cura pentru primavara.

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.